ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਸਾਇੰਸਜ਼ & ਅਨੁਸਾਰ

ਬਨਾਮ

ਬਿਕਰਤਨ ਦਾਸ & ਹੋਰ

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3339)

ਅਗਸਤ 16, 2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ*, ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ 60 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਾ – ਅਸਥਿਰਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ.1 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਸਾਇੰਸਜ਼ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰਿਸਰਚ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ—ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਬਾਇ-ਲਾਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੋੜਿਆ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਰਤੱਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਵਾਹ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਵੇ – ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ ਵਰਗੀ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਉਮਰ ਦਾ

ਸੁਪਰਐਨਯੂਏਸ਼ਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਅਸਾਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਅਨੁਚਿਤਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮਾ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਦਾਗ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਣਹੱਕਦਾ ਲਾਭ ਮਾਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੁਰੰਤ ਜੂਨੀਅਰ ਨਾਲ ਅਨਿਆਇ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1

ਹਾਲਾਂਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਪਰ 2021 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ – ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ – ਬਾਈ-ਲਾਅ – ਧਾਰਾਵਾਂ 25(ਬੀ), 35, ਅਤੇ 47 – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ. 56(ਬੀਬੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ., ਸੁਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਰੂਲ (ਐਸ.ਆਰ.) ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨੈਂਸਿਅਲ ਰੂਲਜ਼ (ਜੀ.ਐਫ.ਆਰ.) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਡਿਸ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ:

ਫੈਸਲਾ: ਬਾਈ-ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 25(ਬੀ), 34, 35 ਅਤੇ 47 ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ – ਇਹ ਹੋਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ, 1922 ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਥੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਸੁਪਰਐਨਯੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ – ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੇ 01.12.1998 ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨਯੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਇਹ ਫੈਸਲਾ 27.01.2000 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ., ਐਸ.ਆਰ. ਅਤੇ ਜੀ.ਐਫ.ਆਰ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਡਿਸ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ –CAT ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ - ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਲਾਜ਼ 34 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਬਣਦੀ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ 34 - ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ, 1922। [ਪੈਰਾ 25, 28 ਅਤੇ 29]

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ – “ਜਾਂ”, “ਅਤੇ” – ਵਿਆਖਿਆ – ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ; ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ “ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ” ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ:

ਫੈਸਲਾ: ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਛੋਲਣਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਣਾਤਮਕ ਹੈ – ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ – "ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ" ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਛੋਲਣਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸੰਬੰਧੀ – ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਨਾਮ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸੋਧ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ/ਜੀ.ਪੀ.ਐਫ., ਪੈਨਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਛੁੱਟੀ ਨਿਯਮ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ, ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 31, 32, 33, 42, 44 ਅਤੇ 47 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ – ਕੇਵਲ ਜੇ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1-ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ – ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਤੇ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ – ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ – ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 14।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਲੇਖ 226 – ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ – ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ – ਰਿੱਟ ਆਫ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 2021 ਐਸ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 540 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਉਨਾਨੀ ਮੈਡੀਸਿਨ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸਲਮਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 2020 ਐਸ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1332; ਵਿਮਲ ਗਾਦਰੇ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਜੀ. ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 44; : [1996] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 480; ਜਨਗਣਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796; : [2014] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 463; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 7; : [2016] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 851; ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਵਾਟਰ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 333; : [2015] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 748; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2022) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 193; ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਮਿਨਿਸਟ੍ਰੀਅਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਬਆਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 97; : [1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1026; ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 527; ਕੇਰਲਾ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ

ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ AIR 2018 ਐਸ.ਸੀ. 2652 : [2018] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1139; ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੇਵੇਟੇਟ ਡਵੈਲਪਰਜ਼ [1997] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334; ਨਿਊ ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ ਡੀ ਸਿੰਘਲ ਅਤੇ ਹੋਰ AII 2021 ਐਸ.ਸੀ. 3457; ਟੀ.ਸੀ. ਬਸੱਪਾ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਨਾਗੱਪਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ AII 1954 ਐਸ.ਸੀ. 440 : [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 250; ਸਈਦ ਵਾਕੂਬ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰ AII 1964 ਐਸ.ਸੀ. 477 : [1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 64; ਸੋਰਾ ਦੇਊ ਰਾਇ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675 : [2003] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 209; ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਾਮਥ ਬਨਾਮ ਅਹਮਦ ਇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ AII 1955 ਐਸ.ਸੀ. 233 : [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1104; ਕੇ.ਐਮ. ਸ਼ਨਮੁਗਮ ਬਨਾਮ ਦ ਐਸ.ਆਰ.ਵੀ.ਐਸ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ AII 1963 ਐਸ.ਸੀ. 1626 : [1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 809; ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਹੇਗੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਭਵਨੱਪਾ ਤਿਰੁਮਾਲੇ AIR 1960 ਐਸ.ਸੀ. 137 : [1960] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 890; ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਓ.ਬੀ. ਸਟਾਫ ਕੈਂਟੀਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ AIR 2000 ਐਸ.ਸੀ. 1508 : [2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1212; ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਅਤੇ ਹੁਵਾਇਬੀਬੀ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਦ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਨਵੀ ਦਿੱਲੀ (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ. 798; ਪਾਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਮਪਲੋਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 449 : AIR 1952 ਐਸ.ਸੀ. 179 : [1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 519; ਰਾਇ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸ.ਕੇ. ਸ਼ਾਵ ਅਤੇ ਭਰਾਤਾ, AII 1951 ਐਸ.ਸੀ. 115 : [1951] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 145; ਜੀ. ਵੀਰੱਪਾ ਪਿਲਲਾਈ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਮਨ ਅਤੇ ਰਾਮਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੁੰਬਕੋਣਮ, ਤਾਜੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ। (ਤੇਰਾਂਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ 2012) ਪੰਨਾ 485 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰਨੋਲਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1969) 2 ਏਸੀ 147; ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਨੈਟ ਬੈੱਲ ਲਿਕਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (1922) 2 ਏਸੀ 128 (ਪੀਸੀ); ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਆਸਟ੍ਰਾਲੇਸਿਆ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਨ (1874) ਐਲਆਰ 5 ਪੀਸੀ 417; ਆਰ. ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਈਟਨ ਅਤੇ ਏਰੀਆ ਰੈਂਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (1950) 1 ਆਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਿਪੋਰਟਰ 946 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.3339।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.12.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2020 ਦੇ WPC ਨੰਬਰ 30620 ਵਿੱਚ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ।

ਅਮਨ ਲੇਖੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਮ.ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਕਰਨਲ ਆਰ.ਬਾਲਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਕਨੂੰ ਅਗਰਵਾਲ, ਕੁਸ਼ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਕੇਤਨ ਪਾਲ, ਮਾਧਵ ਸਿੰਹਲ, ਡਾ: ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਯੋਗੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਹੂਰ, ਹਰੀਕੇਸ਼ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਡਾ. ਰੰਇਕ ਕਰਨਪੁਰੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਲਈ ਰਿਸਰਚ ਕੌਂਸਲ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ.), ਆਯੁਰਵੇਦਾ, ਯੋਗਾ ਅਤੇ ਨੈਚੁਰੋਪੈਥੀ, ਉਨਾਨੀ, ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ (ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ.), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਉੜੀਸਾ, ਕਟਕ ਵੱਲੋਂ 17.12.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 30620 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਸੀ.ਏ.ਟੀ.), ਕਟਕ ਬੈਂਚ, ਕਟਕ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1, ਭਾਵ, ਡਾ. ਬਿਕਰਤਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ 60 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ

ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟਰਿਕਸ

2. ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ 07.10.1985 ਨੂੰ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1985 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 11.10.1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 183 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਨੰਬਰ ਪੀ-1678/ਸੀ.ਆਰ-ਸੀ.ਆਈ/ਯੂ.ਡੀ/ਈ.ਐਸ.ਟੀ.ਟੀ.(ਆਰ-4)/85 ਡੀ.ਆਈ 11.10.85

ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 183/85

ਡਾ. ਬਿਕਰਤਨ ਦਾਸ ਨੂੰ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਦੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਏ.ਵਾਈ), ਇਕਾਈ, ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ-9 ਵਿੱਚ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ (ਏ.ਵਾਈ) ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 425/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ। 425-15-500 PB-15-560- 20-700 ਸਧਾਰਣ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

(ਡਾ. ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਸ਼ੋਰ)

ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (AY) I/C"

3. ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ 01.12.1998 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ 58 ਸਾਲ ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 31.05.1998 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਸੋਨਲ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ (ਡੀ.ਓ.ਪੀ.ਟੀ) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 25012/8/98-ਐਸੀਟੀ. (ਏ) ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.05.1998 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

4. 27.09.2017 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਇੱਥੇ) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ ('ਛੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ, 'ਸੀਜੀਐਚਐਸ') ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ।

5. ਮਿਤੀ 31.10.2017 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿੱਧੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ CGHS ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 31.10.2017 ਨੂੰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਨਰਲ, CCRAS ਅਤੇ CCRUM, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਐਫਟੀਐਸ ਨੰਬਰ 32797/2017

ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ, ਯੋਗਾ & ਨੈਚਰੋਪੈਥੀ, ਉਨਾਨੀ, ਸਿੱਧਾ &

ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ (ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ) ਮੰਤਰਾਲਾ

(ਖੋਜ ਡੈਸਕ)

'ਬੀ' – ਬਲਾਕ, ਜੀਪੀਓ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ

ਭਵਨ, ਆਈ.ਐਨ.ਏ. ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ,

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – 110023

ਮਿਤੀ: 31ਸਤੰਬਰ, 2017" ਨੂੰ

ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ,
ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਅਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਯੂ.ਐਮ.
61-65, ਸੰਸਥਾਗਤ ਖੇਤਰ,
"D" ਬਲਾਕ ਦੇ ਉਲਟ,
ਜਨਕਪੁਰੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – 110058.

ਵਿਸ਼ਾ: ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ -ਸੰਬੰਧੀ।

ਸਰ,

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੱਤਾਵਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਸੂਚਨਾ ਬਿਊਰੋ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ:-

"ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਹਨ [ਮੋ ਆਯੁਸ਼ (ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ), ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਲਾ ਹੇਠ ਸਿਵਲ ਡਾਕਟਰ), ਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਭਾਗ (ਭਾਰਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ), ਦੰਦ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਵਿਭਾਗ ਹੇਠ, ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹੇਠ ਦੰਦ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਹੇਠ।"

2. ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਸਰਚ ਕੌਂਸਲਾਂ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ।

ਹਾਡਾ ਵਫਾਦਾਰ,

ਨ. ਕੇ. ਲਖਪਾਲ

ਸੀਨੀਅਰ ਕੰਸਲਟੈਂਟ"

6. 24.11.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ. 27.09.2017. ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 24.11.2017 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ:

ਐਫ.ਐਨ.ਓ. ਡੀ.14019/4/2016-ਈ-(ਆਈ-ਆਯੁਸ਼)
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਆਯੁਰਵੇਦ, ਯੋਗ ਅਤੇ ਨੈਚੁਰੋਪੈਥੀ, ਯੂਨਾਨੀ, ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਮੰਤਰਾਲਾ ਆਯੁਸ਼ ਭਵਨ,
'B' ਬਲਾਕ, ਜੀ.ਪੀ.ਓ. ਕੰਪਲੈਕਸ,
ਆਈ.ਐਨ.ਏ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - 110023
ਮਿਤੀ, 24ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2017.

ਆਦੇਸ਼

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਆਯੁਸ਼ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ/ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ□ੱਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 27.09.2017 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਕੇ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ।

2. ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 62 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਰੋਸ਼ਨ ਜੱਗੀ)
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ
ਟੈਲ.26459353*

7. 05.01.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਪਰਸੋਨਲ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਪਬਲਿਕ ਗ੍ਰੀਵੈਂਸਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਜ਼, ਡੀ.ਓ.ਪੀ.ਟੀ. ਨੇ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2018 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਨਿਯਮ, 1922 (ਐਫ.ਆਰ.ਐਸ.) ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 56(bb) ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ□ੱਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਸਾਇੰਸਜ਼ & ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਬਿਕਰਤਨ ਦਾਸ & ਓਆਰ.ਐਸ.

“ਕਾਰਮਿਕ, ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ
ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲਾ”

(ਕਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ)

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 5 ਜਨਵਰੀ, 2018

ਜੀ.ਐਸ.ਆਰ. 27(ਈ).—ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਗਲੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:—

(1) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2018 ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ, 1922 ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 56 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:—

"(ਬੀਬੀ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ, ਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਡਾਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ,

ਭਾਰਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਰੇਲਵੇਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਤਰ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੇ ਜਨਰਲ ਡਿਊਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸਬ-ਕੈਡਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਤਰ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਤਰ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਪਰੋਕਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

[ਐਫ.ਨੰ.25102/4/2016-ਐਸਟੀ.(ਏ-IV)] 8. ਮਿਤੀ 25.01.2018 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 31.10.2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 5 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਿੱਠੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“F 3-8/2017-CCRAS/Vig/3094 ਮਿਤੀ: 25 ਜਨਵਰੀ 2018

ਸਾਰੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ/ਕੇਂਦਰਾਂ/ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ
ਜੋ ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਾ: 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣਾ।

ਸਰ/ਮੈਡਮ,

ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਸਤਖਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਰਕੁਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਏਵਾਇਯੁਐਸਐਚ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਐਫਟੀਐਸ ਨੰਬਰ 3297/2017 ਮਿਤੀ 31.10.2017 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ। ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਤੁਹਾਡਾ ਵਫਾਦਾਰ

(ਐਸ.ਬੀ. ਮਿਸਰਾ)
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਵਿਜੀਲੈਂਸ)
ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਲਈ"

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 25.01.2018 ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

9. ਇਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮਿਤੀ 22.03.2018 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ 30.04.2023 ਤੱਕ ਬਜਾਏ 30.04.2018 ਤੱਕ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 04.04.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਇਥੇ 30.04.2018 ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਤੀ 04.04.2018 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਐਫ. ਨੰ. 26/3/2018-ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. /ਐਸਟੀ. /17

ਮਿਤੀ: 04.04.2018

ਇਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਡਾ. ਬਿਕਰਤਨ ਦਾਸ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਆਯੁਸ਼), ਕੇਂਦਰੀ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਲਈ ਹੈਪੇਟੋਬਿਲੀਅਰੀ ਵਿਕਾਰ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਸੁਪਰੈਨਿਊਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ 30.04.2018 (ਸ਼ਾਮ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੌਂਸਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 04.04.1958 ਹੈ।

ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਅਸਪਸ਼ਟ

ਆਰ.ਕੇ. ਅਹਲੂਵਾਲੀਆ

27.03.2018

ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ)

ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ ਰਾਹੀਂ"

10. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 210 ਦੇ 2018 ਦੁਆਰਾ ਕੈਟ, ਕਟਕ ਬੈਂਚ, ਕਟਕ ਅੱਗੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ:

"ਮਾਣਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 31.10.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਐਨੈਕਸਚਰ-4 ਸੀਰੀਜ਼ ਅਤੇ 04.04.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਐਨੈਕਸਚਰ 3 ਅਧੀਨ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਨੂੰ 30.04.2018 ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ।

x

x

x

ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੈ ਤੱਕ, ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਐਨੈਕਸਚਰ-3 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

11. 17.04.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੈਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 30.04.2018 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਕਟਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ: ਡਿਜੀਟਲ ਅੱਗੇ ਗਿਆ

2018 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਬਲਿਊ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6663 ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਨਾਲ ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 25.04.2018 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

'ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੀ. ਨੰਬਰ- 03
ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ- 25.04.2018

ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਬੀ. ਸੇਨਾਪਤੀ, ਯਾਚੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੋਸ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.04.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ/ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਟਕ ਬੈਂਚ, ਕਟਕ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 260/2018 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਦਾਸਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਹੜੇ ਯਾਚੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜੋ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਿਓ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ-3 ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਰਹੇਗਾ।

ਮਿਸਟਰ ਬੋਸ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ, ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੂਨ, 2018 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ/ਆਪਣੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯਾਚੀ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਸਦ. - ਐਸ. ਪੰਡਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਸਦ.-ਕੇ.ਆਰ. ਮੋਹਾਪਾਤਰਾ*

12. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 30.04.2018 ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

13. CAT ਨੇ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 02.11.2020 ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ AYUSH ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. CAT ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

(i) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 309 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 34 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ CAT ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ

04.09.2020 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:

"ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ AYUSH ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ CCRAS ਵਰਗੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਗੋ.ਆਈ. ਦਾ ਨਿਯਮ CCRAS ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 35 ਅਤੇ 47 ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਏ ਗਏ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ii) CAT ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੰਡੇਟਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੌਂਸਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ FRs, ਸੁਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਰੂਲ (SRs) ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸਿਅਲ ਰੂਲਜ਼ (GFRs) ਦੀ ਆਮ ਲਾਗੂਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(iii) ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(iv) ਕੈਬਿਨੈਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ FR-56(b) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮਾਨਣਾ ਕਿ FR-56, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 34 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(v) 31.10.2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਬਿਨੈਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ 25.01.2018 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, FR-56 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੋਧ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.01.2018 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 31.10.2017 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

vi) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ FR-56(b) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ। ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

(vii) ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਬਨਾਮ ਜੌਇੰਟ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਐਸ.ਐਫ.ਐਸ. ਫਲੈਟਸ ਦੇ ਅਲਾਟੀ, ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 672 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ

ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 31.10.2017 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(viii) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਸਵੀਕਾਰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 31.10.2017 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 25.01.2018 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

15. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 30620 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ:

"ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਯਾਚੀ ਰਿਸਰਚ ਕੌਂਸਲ/ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਅਧੀਨ ਰਿਸਰਚਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਿਸਰਚ ਸਕਿੱਲ ਨੂੰ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰ ਵਾਂਗ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਯਾਚੀ ਡਾਕਟਰ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਵੱਖਰੇਵਾਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਯਾਚੀ ਵੀ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਓ.ਪੀ.ਡੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ.ਜ਼ ਵਿੱਚ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਾਂਗ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ-34 ਅਤੇ 35 ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਸਰਚਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ-34 ਅਤੇ 35 ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

"34. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ।

35. ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੌਂਸਲ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਹਾਂ ਕਿ 02.11.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਕਟਕ ਬੈਂਚ, ਕਟਕ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ. ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 02.11.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਕਟਕ ਬੈਂਚ, ਕਟਕ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਜੋ ਗੱਲ ਭਾਰੀ ਪਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਟ-ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਵਿਭਾਗਾਂ (ਓ.ਪੀ.ਡੀ.) ਅਤੇ ਇਨ-ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਵਿਭਾਗਾਂ (ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ.) ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ

ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ. ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਵਧੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਾਭ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰਿਸਰਚ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੋਜਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 34 ਅਤੇ 35 ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਅ. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਐਫ.ਆਰ. 56(bb) ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵਾਇ-ਸ਼ਾਸ਼ਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਫ.ਆਰ. ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਅਰਥਾਤ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ 05.01.2018 ਹੈ।

b. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 CCRAS ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ CCRAS ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਸਰਚ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ।

c. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ CCRAS ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 25(b), 34, 35 ਅਤੇ 47 ਹਨ, ਜੋ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਇੱਥੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ

25.(a)...

(b) ਸਾਰੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀਆਂ, ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਚੋਣ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਵਿਭਾਗੀ ਤਰੱਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਵਿਧਿਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ

34. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

35. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

Xxx

xxx

xxx ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

47. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ, ਟੀ.ਏ. ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਤੇ, ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

d. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਫ.ਆਰ.ਜ਼ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

e. ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੇ 01.12.1998 ਨੂੰ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 27.01.2000 ਨੂੰ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ 14ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਜੰਡਾ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਜੀ.ਬੀ 14.4 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

f. ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 30.04.2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਸੁਪਰਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਸੀ।

g. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

h. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਵਿੱਚ ਸਲਮਾ ਖਾਤੂਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਬਰਾਬਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨਾਨੀ ਮੈਡੀਸਿਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ('ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਯੂ.ਐਮ.') ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਸਲਮਾ ਖਾਤੂਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨਾਨੀ ਮੈਡੀਸਿਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

i. ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਟਕ ਬੈਂਚ ('ਸੀ.ਏ.ਟੀ.') ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮਾਨਣਾ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ 56 ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

j. ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਉਂਟਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਸੀ।

k. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਖੋਜਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਰ. 56 ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 31.10.2017 ਦੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧੀ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

l. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸੁਥਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ:

(i) ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਵੀ.ਐਮ. ਗਾਡਰੇ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਜੀ. ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454 ਪੈਰਾ 14 ਪੰਨਾ 459 'ਤੇ।

(ii) ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂਡੇਮਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796 ਪੈਰਾ 25-26 ਪੰਨਾ 806-807 'ਤੇ।

(iii) ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ ਸਾਧਨ ਉੱਤੇ ਮੌਦਰਿਕ ਦਾਇਤਵ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਨਾ ਉਭਰੇ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2016) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 77 ਪੈਰਾ 88 ਪੰਨਾ 160 'ਤੇ।

(iv) ਸਵਾਇਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸੰਸਾਧਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2015) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 333 ਪੈਰਾ 3 ਪੰਨਾ 336 & ਪੈਰਾ 15 ਪੰਨਾ 345; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2022) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 193 ਪੈਰਾ 24-26 ਪੰਨਾ 203-204।

m. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਐਨ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਦੇ ਏਵਿਊਸ਼ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਨ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਏਵਿਊਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸਵਾਇਮੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

n. ਆਯੁਰਵੇਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ('ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.') ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ. ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਆਯੁਰਵੇਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਐਕਟ, 2020 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ, 2020 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(e) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਜਾਂ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ 1

19. ਮਿਸਟਰ ਕਰਨਲ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਮਾਣੀਅਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸੁਭਾਵਨਾਏਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ:

a. ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਬੀ.ਏ.ਐਮ.ਐਸ. ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਸਨ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.ਐਮ.) ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਸਨ ਜਾਂ ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.ਐਮ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵੇ ਏਵਿਊਸ਼ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਏਵਿਊਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

b. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਯੋਗ ਏਵੈਡ ਡਾਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਯੁਰਵੇਦ), ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਏਵੈਡ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 03.10.1985 ਅਨੁਸਾਰ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੈਰਾ 2 (ਵੀ) ਅਤੇ (ਵੀਆਈ) ਵਿੱਚ, ਕਿ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਹੈ" ਅਤੇ ਕਿ "ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ" ਕ੍ਰਮਵਾਰ। ਹੋਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਆਦਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਕਕਸ਼ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

c. ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਜਿੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਰਕਾਰ/ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 'ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ' ਅਧੀਨ ਦਾਖਲਾ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ CAT ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕਾਊਂਟਰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ 'ਚ ਵੀ. ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਤੱਥਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ (i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਆਯੂਸ਼ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ (ii) ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ।

d. ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੈਬਿਨੇਟ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 65 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਕਿਹੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'iii' ਵਿੱਚ, ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ [ਏਵੈਡ ਦੇ ਐਮ.ਓ (ਏਵੈਡ ਡਾਕਟਰ,....."।

e. ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਣ ਜਾਂ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਦੀ ਸੁਪਰਨੰਮੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ (ii) ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

f. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਨਿਯਮ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਰੂਲਜ਼, 1922 ਦੇ ਨਿਯਮ 56(bb) ਨੂੰ 05 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਨੰਮੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ 11.08.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਡਰਾਂ ਸਮੇਤ ਆਯੁਸ਼ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਨੰਮੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 62 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਲਾਹਕਾਰੀ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਾ ਚੁਣਨ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ।

g. ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 31.10.2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਪੱਤਰ ਨੇ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ:

i. ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਵਰਿਸ਼ਠ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਰਗੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਤਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ।

ii. ਕਿ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਪੱਤਰ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

iii. 31.10.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 05.01.2018 ਅਤੇ 11.08.2018 ਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਗਜ਼ਟਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

iv. ਜੋ ਸਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੈਬਿਨੈਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 16 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਯਾਨੀ, ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਵਿਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਓਪੀਡੀ/ਆਈਪੀਡੀ ਇਲਾਜ ਸਮੇਤ ਸਰਜਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਵੀ ਐਨ.ਪੀ.ਏ. (ਨਾਨ-ਪ੍ਰੈਕਟੀਸਿੰਗ ਅਲਾਉਂਸ) ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

v. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਚਰਜ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਵਿਭੇਦ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਵੇਗਾ।

vi. ਭਾਵੇਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਲਾਜ 34 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਵਧੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 12 ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ:

- ਕਲਾਜ 34 ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਣਗੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਣਗੇ, ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ "ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ" ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ 'ਇੱਛਾ' ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਕੋਲ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ

ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

vii. ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਵਿਡੈਂਟ ਫੰਡ/ ਜੀ.ਪੀ.ਐਫ., ਪੈਨਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੈਚਿਊਟੀ, ਛੁੱਟੀ ਨਿਯਮ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ, ਆਚਾਰ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 31, 32, 33, 42, 44, ਅਤੇ 47 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

viii. ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਰ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ix ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 24.11.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪੱਤਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

h. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਡਾ. ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੈਰਾ 23 ਅਤੇ 24 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"23. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਅਧੀਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਯੁਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਆਯੁਰਵੇਦ, ਯੂਨਾਨੀ, ਆਦਿ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰ ਐਲੋਪੈਥੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਇਲਾਜ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਅਸਮਾਨ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦਾ 24.11.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ 31.05.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

24. ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਅਤੇ ਸੀਐਚਐਸ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ [ਐਫ.ਨੰ. ਡੀ. 14019/4/2016-ਈ-1 (ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ)] ਮਿਤੀ 24.11.2017 ਨੂੰ 31.05.2016 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਡਾਕਟਰਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

i. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾਓਂ ਨੂੰ 01.05.2018 ਤੋਂ 30.04.2023 ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਮੇਤ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਲਾਭ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ

ਪੂਰੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 05.04.2018 ਤੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 05.04.2021 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਚਾਨਕ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ/ਅਰਜੀਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਲ.ਏ. ਨੰਬਰ 90789 ਆਫ 2022 ਵਿੱਚ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 4110 ਆਫ 2021 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

20. ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ/ਅਰਜੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 9554 ਆਫ 2018 ਅਤੇ 9584 ਆਫ 2018 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਗੇ ਅਜੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੂਲ ਅਰਜੀ ਨੰਬਰ 272 ਆਫ 2020 ਸੀਏਟੀ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਅਗੇ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜਾ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ। ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਗਮ, ਨਾਮਤਃ, ਸੀਸੀਆਰਯੂਐਮ ਅਧੀਨ ਡਾਕਟਰ ਹਨ।

21. ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

a. ਕਿ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ/ਅਰਜੀਕਾਰਾਂ ਯੋਗ ਯੂਨਾਨੀ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਯੋਗ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਡਾਕਟਰ ਹੋਣ, ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

b. ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ/ਅਰਜੀਕਾਰਾਂ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੀਸੀਆਰਯੂਐਮ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੋਣ।

c. ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਯੂ.ਐਮ. ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਅਭਿਆਸ ਭੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਾਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਯੋਗ ਹਨ ਜੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

d. ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ ਹਨ: “ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਯੁਰਵੇਦ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਜਦੋਂ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਆਯੁਰਵੇਦ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ”।

e. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕੈਬਿਨੇਟ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ (ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ) (ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ ਪਰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਕੌਂਸਲ ਵਰਗੇ ਸਵਾਇਦਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਰਨ, ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਭ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

f. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 02.11.2020 ਰਾਹੀਂ ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੁਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਖੋਜਕਰਤਾ) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕੈਬਿਨੇਟ) ਨੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਵਰਗੇ ਸਵਾਇਦਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰ/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

g. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ-34 ਅਤੇ 35, ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

h. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਓਪੀਡੀ ਅਤੇ ਆਈਪੀਡੀ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਓਪੀਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈਪੀਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ। ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਰ.ਐਮ.ਐਲ. ਅਤੇ ਡੀ.ਡੀ. ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

i. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨ-ਪ੍ਰੈਕਟੀਸਿੰਗ ਅਲਾਉਂਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਭ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਾਨ-ਪ੍ਰੈਕਟੀਸਿੰਗ ਅਲਾਉਂਸ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਯੋਗ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਲੀਨਿਕਲ ਡਾਕਟਰ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਪੀਡੀ ਅਤੇ ਆਈਪੀਡੀ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨ-ਪ੍ਰੈਕਟੀਸਿੰਗ ਅਲਾਉਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

j. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀ.ਏ.ਐਮ.ਐਸ., ਬੀ.ਐਚ.ਐਮ.ਐਸ., ਬੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਐਸ., ਬੀ.ਐਨ.ਵਾਈ.ਐਸ. ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਮ. ਵਿੱਚ ਆਯੁਰਵੇਦ, ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਯੂਨਾਨੀ, ਸਿੱਧ, ਯੋਗ ਅਤੇ ਨੈਚੁਰੋਪੈਥੀ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਯੋਗ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

k. ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਮੰਤਰੀ-ਇਨ-ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

l. ਉਪਰੋਕਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ - 34 ਅਤੇ 35 ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ-34 ਅਤੇ 35 ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"34. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

35. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

m. ਜੋ ਕਿ, ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 31.10.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬੇਵਜਹ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ

ਜਿਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ।

n. ਜੋ ਕਿ, ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ/ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਖੋਜਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਓ.ਪੀ.ਡੀ., ਆਈ.ਪੀ.ਡੀ. ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਾਂਗ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

22. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ, ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ, ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ, ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਬਾਇ-ਲਾਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

24. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੜਾਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25(b), 34, 35 ਅਤੇ 47 ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

"ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ

25. (ਅ)...

(ਬ) ਸਾਰੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀਆਂ, ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਚੋਣ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਵਿਭਾਗੀ ਤਰੱਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ

34. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

35. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ

47. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਆਮ

ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ ਟੀ.ਏ. ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਤੇ, ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

25. ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ, 1922 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੇ 01.12.1998 ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 27.01.2000 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ 14ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

26. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 27.12.2000 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 30.04.2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੁਪਰਨੈਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਖੋਜਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਏ.ਵਾਈ.ਐਚ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਏ.ਵਾਈ.ਐਚ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

27. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ. 56(bb) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਐਫ.ਆਰ. ਅਤੇ ਐਸ.ਆਰ. ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਡਿਸ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ 31.10.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸਫਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਹੈ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਰੁਖ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਸਫਾਈ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਰ. 56 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ., ਐਸ.ਆਰ. ਅਤੇ (ਜੀ.ਐਫ.ਆਰ.) ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਡਿਸ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਗੂਤਾ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਨੈਨੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

29. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸਬੰਧੀ ਧਾਰਾ 34 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

30. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ" ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ

ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

31. "ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਨਾਲ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਛੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸਬੰਧੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ।

32. ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੁਸਥਾਪਿਤ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਛੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

33. ਨਿਆਂਕਾ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ (ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ 2012) ਪੰਨਾ 485 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਛੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਅਤੇ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.ਯੂ.ਟੀ.ਟੀ.ਓ.ਐਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ: 'ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਦੇ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਅਤੇ" ਨੂੰ "ਜਾਂ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ 'ਜਾਂ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਅਤੇ' ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ 'ਅਤੇ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜਾਂ' ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਹਾਲਸਬਰੀ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, 'ਜਾਂ' ਨੂੰ 'ਅਤੇ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, 'ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਮੰਸ਼ਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ'। ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ' ਨੂੰ 'ਅਤੇ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਅਜੀਬ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਕਸ਼ਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇੱਕ ਅਸਮਝ ਜਾਂ ਅਜੀਬ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ 'ਅਤੇ' ਨੂੰ 'ਜਾਂ' ਲਈ ਅਤੇ 'ਜਾਂ' ਨੂੰ 'ਅਤੇ' ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਨਤੀਜਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਨਾਲ ਘੱਟ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇ ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਹੋਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਉਲਟਾ ਜੇ 'ਅਤੇ' ਜਾਂ 'ਅਤੇ' ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਅਤੇ' ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਤਾਂ 'ਜਾਂ' ਨੂੰ 'ਅਤੇ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 'ਜਾਂ' ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।"

34. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਏ.ਵਾਈ.ਯੂ.ਐਸ.ਐਚ. ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਸ. ਵਰਗੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ/ਜੀ.ਪੀ.ਐਫ., ਪੈਨਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੈਚਿਊਟੀ, ਛੁੱਟੀ ਨਿਯਮ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ, ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਈ-ਲਾਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 31, 32, 33, 42, 44 ਅਤੇ 47 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀਆਂ ਭਰੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

36. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਮਿਨਿਸਟੀਰੀਅਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਬਆਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 97 : [ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 99 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) ਪੰਨਾ 296, ਪੈਰਾ 7]

"7 ਸਰਵਿਸ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਪੇਚੀਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਇਨਸਾਫੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਨੂੰ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਖੇਡ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ, ਭੱਲੇ ਹੀ ਕੁਝ ਲੜਖੜਾਹਟ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਪ੍ਰਯੋਗ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਤੇ, ਸਰਾਸਰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ 'ਅਤਿਵਾਦ', ਨਿਆਇਕ ਸੁਧਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ....."

37. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਤੇ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਵਿਭੇਦ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਆਯੁਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

38.ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 527 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਵਿਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਸਰਵਿਸ ਕੋਡ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, 1989 ਤੱਕ, ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 01.10.1989 ਤੋਂ ਇਸਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਹਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਟਨਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ 62 ਸਾਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 15.08.1992 ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“5. ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਹਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਪਟਨਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਭਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਖਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਸਰਵਿਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਵਿਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਿਉਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰਾਜ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋ ਸੈੱਟ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇਪਨ ਲਈ ਵੈਧ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਮਿਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਕਾਲਜ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਪਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਿੰਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਕਾਲਜ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਪਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਵਧੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

39. ਜਿਸ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

40. ਮਿਸਟਰ ਲੇਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: (ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ) ਅਤੇ (ਭਗਵਾਨ) (ਉਪਰੋਕਤ)। ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਤ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਪੈਰਾ 3, 15, 16 ਅਤੇ 17 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"3. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਇੱਥੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਾਟਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀ ("ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ.") ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਜੋ ਜੁਲਾਈ 1982 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ., ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦੋਨੋਂ ਪੱਖੋਂ ਤੋਂ, ਜਲ ਸੰਸਾਧਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੰਡਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਜਲ ਸੰਸਾਧਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰੱਥ ਕਾਰਜ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤਾ। ਜੋ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਫਤਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ("ਓ.ਐਮ."; ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹੀ ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ 28 ਵੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਗਵਰਨਿੰਗਬਾਡੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਾਈ-ਲਾ 26(ਅ) ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ NWDA ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ(ਖਰਚ ਵਿਭਾਗ) ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ। ਬਾਈ-ਲਾ 28 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ NWDA ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਅਤੇਆਦੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ,ਜਿਵੇਂ ਕਿ NWDA ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ।

xxx xxx xxx

15. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇਗਏਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ NWDA ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰਕੀਤਾ ਹੈ: ਸੀਪੀਐਫ ਨਿਯਮ, 198ਅਤੇ ਇਹ NWDA ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ

NWDA ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ,ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹਵਾਰ ਅਤੇ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲਐਸਆਰਟੀਸੀ ਬਨਾਮ

ਕੇ.ਓ. ਵਰਗੀਸ [(2007) 8 ਐਸਸੀਸੀ 231 : (2007) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲਐਸ)862],ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: [ਐਸਸੀਸੀ ਪੀਪੀ. 240-41, ਪੈਰਾ 18 & 21]

"18 ...ਕੇ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਨਿਗਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ਐਕਟ, 1950 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

21. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ... ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਐਸਆਰਟੀਸੀ ਉੱਤੇ ਕੇਐਸਆਰ ਦੇਭਾਗ III ਦੀ ਸਿਰਫ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਾਧੇਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਪੀਐਫ ਨਿਯਮ, 1982 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਓਐਮਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

16. NWDA ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ,

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 1982 ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਓਐਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਯਾਨੀ 1-5-1987 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, NWDA ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। NWDA ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 12 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੇਜ਼ ਟੀਲਫਿਲਮਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ [2005] 4 ਐਸਸੀਸੀ 649) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ "ਰਾਜ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, NWDA ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਲੀਤਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੀ, ਸਿਰਫ ਫੰਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 12 ਅਧੀਨ "ਰਾਜ" ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂ.ਟੀ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਾਲਦਾਰਜੀ [(1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 348 : 1997 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 391] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਤਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਭੇਦਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 12 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਨ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓ.ਐਮ. ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

41. ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਾਥ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਗਵਾਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਗਵਾਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

"26. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਵਾ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਏ ਹੋਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ

'ਤੇ, ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਵਾਯੱਤ ਬੋਰਡ/ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਸਹਾਇਕ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ AIR 2018 SC 2652 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਸਹਾਇਕ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"6. ... ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕਾਂ ਦੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਇੰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਈ. ਆਈਕੈਟਸ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ (1997) 7 SCC 334, ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਇਹ ਅਧਾਰ ਕਿ ਫੌਜੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਨਰਸਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਰਸਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ ਸਿਰਫ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸੇਵਾ। ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ. UOI ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ UOI ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"3. ... ਜੇਕਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੌਜੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਰਸਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਉਮਰਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 55 ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਸੁਪਰਾਨੁਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਖਾਸ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਅਸਾਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਸੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਨਿਊ ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ ਡੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ AIR 2021 SC 3457 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"24 ... ਚੂੰਕਿ ਸੁਪਰਾਨੁਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਫੰਕਸ਼ਨ' ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੈਨਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨੋਇਡਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਐਸਟੋਪਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

45. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਬੀ. ਰਾਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਹਨ, ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 23 ਅਤੇ 24 ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"23. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ AYUSH ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ CHS ਅਧੀਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਤਾਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕੋ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ AYUSH ਡਾਕਟਰ ਆਯੁਰਵੇਦ, ਯੂਨਾਨੀ, ਆਦਿ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ CHS ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਐਲੋਪੈਥੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ; ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਲਾਜ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਅਤਾਰਕਸੰਗਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭੇਦਭਾਵ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ।" AYUSH ਮੰਤਰਾਲਾ ਦਾ 24.11.2017 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੁਪਰਾਨੁਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਇਸੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ 31.05.2016 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ।

24. ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਅਤੇ ਸੀਐਚਐਸ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ [ਐਫ. ਨੰ. ਡੀ. 14019/4/2016ਈ(ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ)] ਮਿਤੀ 24.11.2017 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ 31.05.2016 ਤੋਂ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

46. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਮ ਨਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਠਿਆ ਇਕੋ ਹੀ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਲੋਪੈਥੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 24.11.2017 ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੀ।

47. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਲੋਪੈਥੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 31.05.2016 ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮਾਂ, 1922 ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ, ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਡਾਕਟਰ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 31.05.2016 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 24.08.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਮਾਲਕ) ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦੌਰਾਨ, ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 24.11.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਏਆਈਯੂਐਸਐਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ 27.09.2017 ਤੋਂ ਲਾਗੂ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਮ ਨਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

48. ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੰਜ਼ੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਗਲਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਜ਼ੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੈਟ ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਹਾਲਾਂਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ 2021 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਦੋਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮਾ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਦਾਗ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਣਹੱਕ ਲਾਭ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਤੁਰੰਤ ਜੂਨੀਅਰ ਨਾਲ ਅਨਿਆਇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਜਗ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੋਜ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੋਜਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਏਵਿਊਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਵਾਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏਵਿਊਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਤਾਂ ਸੁਪਰਾਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੁਪਰਾਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਸੁਪਰਾਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

49. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ:

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸਰਤ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

50. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸਰਤ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਘੱਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

51. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੁੱਖ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਚਾਰੂ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਉਪਚਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੋਟ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਖੁੱਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਚਕਦਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ

ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ & ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਰਕਿਕ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਢਾਲੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

52. ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ, ਨੂੰ ਬੀ.ਕੇ. ਮੁਖਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਟੀ.ਸੀ. ਬਸੱਪਾ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਨਾਗੱਪਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ AIR 1954 SC 440 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ 'ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਸਿਦਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ:

"7. ... 'ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ' ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਮੁੜ ਤੌਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ... ਇਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ ....

8. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜੋ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਰਿਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਸਮਨਰ ਨੇ ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਨੈਟ ਬੈੱਲ ਲਿਕਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ[1922] 2 ਏਸੀ 128, 156] 'ਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੈ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ; ਦੂਜਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ।

9. ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਤਬ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

53. ਟੀ.ਸੀ. ਬਸੱਪਾ (ਉੱਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਾਮਠ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"(1) ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

(2) ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਤਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(3) ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗਲਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ।

54. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮੈਟਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਚੁਣਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ 'ਚ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਦਲ ਦੇਵੇ।

55. ਸੈਯਦ ਯਾਕੂਬ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਜੋ ਏਅਰ 1964 ਐਸਸੀ 477 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀ.ਬੀ. ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਇੱਕ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:

"7. ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟ. 226 ਅਧੀਨ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਕਸਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਰਥ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਰਿਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਰਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਲੱਗੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਾਰੇ, ਇਕ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੈਟੇਗਰੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਅਪਰਯਾਪਤ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਕੱਢਣਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਇੱਕ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਹੀ ਉਹ ਹੱਦਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਆਰਟ. 226 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂੰ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਸਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ...."

56. ਸੂਰਜ ਦੇਵ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ(6) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675 ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਖ 'ਤੇ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਮਾਥ ਬਨਾਮ ਅਹਮਦ ਇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 233 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

57. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਨਿਵਾਰਯ ਪੂਰਵ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੱਥ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਤੱਥ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

58. ਐਨੀਸਮਿਨਿਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ(1969) 2 ਏ.ਸੀ. 147 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਲਾਰਡਸ ਦੇ ਸਦਨ ਨੇ 'ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗਲਤੀ' ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪੜਚੋਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਪੜਚੋਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਖਾਲੀਪਨ ਬਣਾ ਦੇਵੇ। ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

"ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪੜਚੋਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀਪਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੜਚੋਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੰਸ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।"

59. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇ। ਸਿਰਫ ਔਪਚਾਰਿਕ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁੜ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇ.ਐਮ. ਸ਼ਾਨਮੁਗਮ ਬਨਾਮ ਦ ਐਸ.ਆਰ.ਵੀ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ, ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜੋ ਕਿ AIR 1963 SC 1626 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ... ਇਹ ਸਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਗਲਤੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਸਮ, ਉਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਵਿਸਥਾਰ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।' ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਟੈਸਟ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਹ 'ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ' ਜਾਂ 'ਪ੍ਰਗਟ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਲੰਬੀ ਚਿਰ ਦੀ ਤਰੱਕ-ਵਿਤਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਜਾਂ ਜਟਿਲ ਤਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਅੰਕ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਰਾਇਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। (ਦੇਖੋ: ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਹੇਗੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਭਵਾਨੱਪਾ ਤਿਰੁਮਾਲੇ, ਜੋ ਕਿ AIR 1960 SC 137 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

60.ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਖਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

61. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਬੇਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਈਦ ਯਾਕੂਬ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹਨ, ਉਕਤ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ certiorari ਦੇ. ਸਰਟੀਓਰੀ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬਦਲੋ ਉਸ ਲਈ ਜੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਣਉਚਿਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੁਥਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਤੱਥ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਠਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ।"

62. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਓ.ਬੀ. ਸਟਾਫ ਕੈਂਟੀਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ AIR 2000 SC 1508. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"... ਇੱਕ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹ ਮਟੀਰੀਅਲ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜੋ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ..."

63. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ' ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਓਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਬਿੰਦੂ ਹਨ, ਉਹ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

64. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ, ਚਿੰਤਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ, ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਹੀ ਗਲਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਅਪੀਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੈ।

65. ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਰਕ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੇ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਟ-ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸਹੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। (ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਨੈਟ ਬੈਲ ਲਿਕਰਸ ਲਿਮਿਟਿਡ, (1922) 2 AC 128 (PC))

66. ਅਸੀਂ ਲਾਭ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸਤਯੇਨਾਰਾਯਣ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣ ਹੇਗੜੇ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜੋ ਸਵੈ-ਸਪਸ਼ਟ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਤਲਬ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:

67. ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਸਿਰਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਤਦਾਰ ਦੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਦੀ ਦਖਲ ਦਿਹਾਂਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 'ਮੁਲਗੇਨੀ' ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਮੀਨਾਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1948 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਮਾ

68.

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 227 ਅਧੀਨ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੈਵੇਨਿਊ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

69.ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੰਬਈ ਰੈਵੇਨਿਊ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਗਲਤੀ, ਅਰਥਾਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਤਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"17.... ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦੋ ਰਾਇਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹੋਨ, ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ .....

70. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਹੈ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਅਤੇ ਹਾਜੀ ਅਬਦੁਲ ਅਬੋਬਕਰ ਬਨਾਮ ਦ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇਵੈਕਯੂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਜੋ ਕਿ (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 798 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 12, 13, 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"12. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ 13-5-1950 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਰਥਕਤਾ ਬਣਾ ਦੇਣ, ਉਹ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲਿਖਤ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲਿਖਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਮਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰਵ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਗਲਤ ਪਾਰਟੀ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਰਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਠਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

"13. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ, ਐਮ.ਆਰ. ਨੇ ਆਰ. ਵੀ.

ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. [ਬਨਾਮ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.], (1888) ਐਲ.ਆਰ 21 ਕਿਊ.ਬੀ.ਡੀ 313 (ਸੀ.ਏ.)] , ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਅਕਸਰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ: (ਕਿਊ.ਬੀ.ਡੀ ਪੰ. 319-20)

... ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਾਲਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹਾਲਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ, [ਅਤੇ] ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਤੇ, ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੂਜੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੈਂ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਗਲਤ ਲਾਗੂਕਰਨ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

14. ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ:

"ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 7, ਧਾਰਾ 16, ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 38 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ—

(a) ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ;

(ਬੀ) ਨਿਗਰਾਨ ਜਨਰਲ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਿਗਰਾਨ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ। ”

15. ਸਿਵਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਂਗ, ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਤੱਥ ਦੀ ਸਥਿਤੀ. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ a ਗਲਤੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ. ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਕੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਹੈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਲਾਸ 2 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਮਾਸਟਰ ਆਫ਼ ਦ ਰੋਲਸ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ [ਆਰ. v. CIT, (1888) LR 21 QBD 313 (CA)]। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ 13-5-1950 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਇਸ ਰਾਇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ।"

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਮਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 449 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1952 ਐਸ.ਸੀ 179, ਫੈਸਲਾ:

"14. ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਔਚਿਤ ਦਿੰਦੀ। ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਸਨੇ ਗਲਤੀ ਸਮਝੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂਡੇਮਸ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੋ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅਣਸੁਣੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਾਈਸ, 1911 ਏ.ਸੀ 179 (ਐਚ.ਐਲ); ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਇੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

72. ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“ਇਹਨਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ” - ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਦ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇਵੈਕਯੂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ; 1952 ਮੈਡ ਡਬਲਯੂ.ਐਨ. 502 (ਐਸ.ਸੀ.).”

73. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

74. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲਿਉਮ IX ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 1493 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“1493. ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ. ....”

75. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - 'ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੇਸਿਆ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਨ', (1874) ਐਲ.ਆਰ 5 ਪੀ.ਸੀ 417, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: "ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਘੱਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੜਚੋਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।" ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 443 ਉੱਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ - "ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "ਕੇਸ ਵਿੱਚ (1874) ਐਲ.ਆਰ 5 ਪੀ.ਸੀ 417 ਨੂੰ ਫਜਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ - 'ਰਾਈ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ ਐਸ.ਕੇ. ਸ਼ਾਵ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ', ਏਅਰ 1951 ਐਸ.ਸੀ 115 ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

76. ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਰ. ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਈਟਨ ਅਤੇ ਏਰੀਆ ਰੈਂਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, (1950) 1 ਆਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਿਪੋਰਟਰ 946, ਲਾਰਡ ਗੋਡਾਰਡ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"...ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਅਤੇ ਮੈਂਡੇਮਸ ਲਈ ਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

77. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਵਰਤੋਂ, ਜਾਂ ਨਾ-ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇੱਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਇੱਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਬ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੀ. ਵੀਰੱਪਾ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਮੰਨ ਅਤੇ ਰਾਮਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੁਮਬਾਕੋਨਮ, ਤੰਜਾਵੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

"26. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਰਿਟਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਥੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਛੱਡਛਾੜ, ਗਲਤੀ, ਜਾਂ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਅਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

78. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

79. ਨਤੀਜਤਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 17.2.2020 ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 30620 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

80. ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

81. ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate